QORTI TAL-APPELL

IMHALLFIN

S.T.O. PRIM IMHALLEF SILVIO CAMILLERI
ONOR. IMHALLEF TONIO MALLIA
ONOR. IMHALLEF JOSEPH AZZOPARDI

Seduta ta' nhar il-Gimgha 2 ta' Marzu 2018

Numru 18

Citazzjoni numru 25/05 RGM

Donald Pirotta

v.

Elizabeth Pirotta

Il-Qorti:

Dan huwa appell minn sentenza moghtija mill-Qorti Civili (Sezzjoni tal-Familja) fis-27 ta' Ottubru li qed tigi riprodotta ghall-ahjar intendiment:

> "Rat ic-citazzjoni pprezentata mill-attur li permezz taghha ppremetta u talab is-segwenti:-
>
> "Premess illi l-kontendenti kienu zzewgu fit-30 ta' Mejju 1981 fil-Knisja ta' Bon Konsil, San Giljan.

“Premess illi dan iz-zwieg tkisser irremedjabilment.ghal ragunijiet li ghalihom tahti l-konvenuta Elizabeth Pirotta minhabba eccessi u inkompatibilita' ta' karattri.

“Premess illi minn dan iz-zwieg twieldu hamest itfal Ruby illum 22 sena' Kirk ta' 18-il sena, Dwain ta’ 16-il sena, Ryan ta’ 13-il sena u Eldon ta’ 12-il sena.

“Premess illi minkejja li saret il-medjazzioni skond il-ligi l-partijiet la wasslu biex jirrikonciljaw jew biex jersqu ghal separazzjoni bonarja.

“Premess illi l-attur jixtieq jipprocedi ghas-separazzjoni personali.

“Tghid ghalhekk il-konvenuta, in vista tal-premess 'il ghaliex m'ghandiex din 1-Onorabbli Qorti:-

1. “Tiddikjara li z-zwieg bejn il-partijiet tkisser irremedjabilment ghal ragunijiet fuq imsemmija;

2. “Tordna lill-konvenuta tohrog mid-dar matrimonjali;

3. “Tillikwida l-komunjoni ta' l-akkwisti tal-partijiet u tiddikjaraha xolta;

“Bl-ispejjez komprizi dawk inkorsi quddiem il-Medjatur kontra l-konvenuta minn issa ngunta ghas-subizzjoni.

“Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenuta li taqra kif gej:-

1. “Illi fir-rigward tal-ewwel talba attrici, l-eccipjenti filwaqt li tichad kategorikament l-addebitu dirett fil-konfront taghha mill-attur ta' eccessi, u kif ukoll tichad li l-konjugi ma kienux kompatibbli ma' xulxin sakemm dahlet mara ohra bejniethom, taqbel illi z-zwieg tkisser irrimedjabbilment unikament minhabba ragunijiet imputabbli lill-attur li rrenda ruhhu hati ta' adulterju, sevizzji u eccessi fil-konfront tal-eccipjenti, u ghaldaqstant ghandha tigi pronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-partijiet.

2. “Illi fir-rigward tat-tieni talba attrici fejn qed jintalab l-izgumbrament tal-eccipjenti mill-fond matrimonjali, din hi talba mill-aktar azzardata da parti tal-attur billi hu jahti unikament ghat-tifrik ta' dan iz-zwieg kif gia inghad, u kif ukoll minhabba l-fatt li l-eccipjenti qed trabbi lill-uliedha minuri maghha f’dan il-fond, u billi wkoll ma tezisti l-ebda raguni ghala l-konvenuta ghandha tigi zgumbrata mill-fond in kwistjoni, u ghalhekk din it-talba ghandha tigi michuda.

3. “Illi dwar it-tielet talba attrici l-eccipjenti taqbel li l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet ghandha tigi dikjarata xjolta u li din tigi likwidata, f’zewg porzjonijiet mhux ugwali bejn il-kontendenti stante t-tortiiiet imputabbli lill-attur.

“Salvi eccezzjonijiet ohra.

“Rat il-kontro-talba tal-konvenuta li taqra kif gej:-

1. “Illi l-esponenti qieghda tipprevalixxi ruhha mill-istanza attrici u tipproponi din it-talba rikonvenzjonali taghha.

2. “Illi l-kontendenti zzewwgu f’Malta fit-30 ta' Mejju 1981 u minn dan iz-zwieg twieldu hamest itfal, li minnhom tlieta u cioe' Dwayne (sbatax il-sena), Ryan (erbatax il-sena) u Eldon (tlettax il-sena) ghadhom minorenni.

3. “Illi z-zwieg ta' bejn il-kontendenti konjugi Pirotta tkisser irrimedjabbilment ghal ragunijiet imputabbli unikament lill-attur rikonvenut li rrenda ruhu hati ta' adulterju, sevizzji u eccessi fil-konfront tal-esponenti, u ghaldaqstant ghandha tigi pronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-partijiet ghal dawn ir-ragunijiet.

4. “Illi minkejja li l-esponenti ghamlet minn kollox biex issalva z-zwieg l-attur rikonvenut ma jridx isalva dan iz-zwieg.

“Jghid ghalhekk l-attur rikonvenut ghaliex ghar-ragunijiet premessi din l-Onorabbli Qorti m'ghandiex :

1. “Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-konjugi Pirotta minhabba l-adulterju, sevizzi, u eccessi kommessi mill-attur rikonvenut.

2. “Tordna illi l-kura u kustodja tal-ulied minuri tigi fdata lill-konvenuta rikonvenjenti fl-ahjar interess tal-istess minuri.

3. “Tikkundanna lill-attur rikonvenut sabiex thallas lill-konvenuta rikonvenjenti ghaliha u ghall-ulied minuri dik ir-retta alimentarja dovuta skond il-ligi, b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluz provvediment ghaz-zieda perjodika biex taghmel tajjeb ghall-gholi tal-hajja, li ghandhom jigu ffissati minn din l-Onorabbli Qorti.

4. “Tapplika in toto jew in parte kontra l-attur rikonvenut l-effetti tad-dispozizzjonijiet tal-Artikoli 48 sa 53 tal-Kapitolu l6 tal-Ligijiet ta' Malta.

5. “Tiddikjara xjolta l-komunjoni tal-akkwisti ezistenti bejn il-partijiet u tillikwida l-istess b'mod li jigu stabbiliti porzjonijiet in divizjoni u assenjati lill-partijiet, u dana kollu okkorrendo bl-opera ta' perit nominand, u billi jigi nominut nutar sabiex jircievi l-att relattiv u kuratur biex jirraprezenta lill-attur rikonvenut fl-eventwali kontumacja fuq l-istess att.

6. “Tawrtorizza lill-konvenuti rikonvenjenti sabiex flimkien ma’ uliedha u ad eskluzjoni tal-attur rikonvenut tabita fil-fond matrimonjali

numru 5, 'Aloha', Parish Street, Naxxar, u taghti kull provvediment xieraq u opportun ghal dan l-iskop inkluz li jigi ffissat zmien qasir u perentorju ghall-izgumbrament tal-attur rikonvenut minn dan il-fond.

7. "Tordna lill-attur rikonvenut jirrestitwixxi lill-konvenuta rikonvenienti l-beni u krediti parafernali u dotali kollha taghha.

"Bl-ispejjez kontra l-attur rikonvenut li qieghed jigi ngunt ghas-subizzjoni.

"Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-attur rikonvenzjonat li taqra kif gej:-

1. "Illi kif gja premess fic-citazzjoni promotur tal-attur rikonvenzjonat iz-zwieg tfarrak irrimedjabilment ghal ragunijiet imputabbli lill-martu.

2. "Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

"Rat il-verbal registrat fis-seduta tal-25 ta' April 2006 fejn il-Qorti kkonfermat n-nomina tal-Avukat Dottor Sandra Sladden bhala Perit Legali;

"Rat l-affidavit tal-attur Donald Pirotta mahluf fl-20 ta' Gunju 2006, Fol 176;

"Rat l-affidavit tal-konvenuta Fol 643;

"Rat r-rapport tal-Perit Legali Dottor Sandra Sladden mahluf fl-14 ta' April 2016, Fol 676;

"Rat il-verbal tas-seduta tal-24 ta' Mejju 2016 meta l-kawza giet differita ghallum ghas-sentenza, il-partijiet nghataw il-fakolta' li jippresentaw noti tal-osservazzjonijiet fit-termini hemm indikati, noti li l-partijiet naqsu li jippresentaw.

"..omissis..

"**KONSIDERAZZJONIJIET.**

"Il-partijiet zzewwgu fit-30 ta' Mejju 1981 u kellhom hamest itfal. Ir-ragel ipproceda b'kawza ta' separazzjoni personali fil-31 ta' Jannar 2005 u allega eccessi da parti ta' martu u inkompatibilita' ta' karattri. Il-mara tikkontesta dawn l-allegazzjonijiet u b'kontro-talba minnha ippresentata qed titlob dikjarazzjoni li z-zwieg tfarrak ghar-ragunijiet unikament imputabbli lill-konvenut, partikolarment, l-adulterju.

"Ir-ragel ddikjara li l-eccessi ta' martu kienu jikkonsistu fil-fatt li kienet kontinwament tordnalu li jaghmel xogholijiet fid-dar, bhal tibjid ta'

kmamar u xoghol iehor simili, u li qatt ma kienet tkun sodisfatta bix-xoghol tieghu. Jghid li kienet awtoritarja u predominanti u anke fil-kumpanija tal-hbieb kienet timbarrazzah, billi kienet trid turi li id-dar tikkmanda hi. Hu kien jahdem bhala pulizija bix-sift u fil-hin frank kien jahdem fil-garage xoghol ta’ spray tal-ghamara, u ghalhekk id-dar kien jmur ghajjien, u ma kienx jiehu pjacir jigi ordnat jahdem fid-dar ukoll wara gurnata xoghol. Hu jghid li ma setax jibqa’ jissapporti f’din l-hajja li jiddeskrivi bhala ‘infern’.

“Il-mara mill-banda l-ohra ddikjarat li zewgha x-xoghol fid-dar kien jaghmlu minn rajh u mhux ghax kien jkun ordnat minnha, u kien jaghmlu ghax kien fl-opinjoni tieghu benefikat fid-dar li hu kien jippretendi li kienet propjeta’ paraferali tieghu. Anke t-tfal tal-partijiet, meta xehedu dwar x-xogholijiet li missierhom kien okkazzjonalment jaghmel fid-dar, qatt ma kkumentaw li dan kien xi imposizzjoni da parti tal-omm.

“It-tfal qablu li fit-trobbija taghhom kienu kuntenti, u ma kien jonqoshom xejn, jghixu f’ambjent seren u kellhom z-zewg genituri li dejjem hadmu ghall-gid tal-familja. Il-missier kien jahdem x-xoghol ta’ spray tal-ghamara, apparti ix-xoghol tieghu ta’ pulizija, u l-omm kienet tahdem fid-dar, tnaddaf u ssajjar ghal-familja numeruza. L-omm kienet ukoll ssib hin tghinhom fil-homework tal-iskola u l-missier, fil-Hdud fis-Sajf meta jkun frank kien johodhom l-Ghadira.

“L-inkwit nqala’ meta rrizulta, fatt ammess mill-istess attur, li kellu relazzjoni ma’ certa Josianne Gatt, li ukoll sseparat minn zewgha. Irrizulta mill-provi, li xi snin qabel l-attur kien hadem xi xoghol fir-residenza ta’ din l-mara, li fethet qalbha mieghu billi kellha problemi ma’ zewgha, u din l-konoxxenza saret relazzjoni intima, kif tammetti ukoll l-istess Josianne Gatt. Hemm ukoll ix-xhieda ta’ zewgha li kien skopra li kienet kontinwament tikkomunika mal-attur kemm bil-*land line* kif ukoll bil-mobile, u hemm ukoll ir-rapporti tal-investikgaturi privati li kkonfermaw li f’gurnata partikolari l-attur u habibtu raqdu fil-Palace Hotel f’tas-Sliema.

“Il-konvenuta u uliedha xhedu fid-dettal fuq dak l-incident partikolari meta l-attur rrisponda ghal telefonata fid-dar, deher mifxul ghall-ahhar u telaq ‘l barra jigri u lil martu qalilha li ghidilha x’gara meta jigi lura. Dam ma gie u marru jfittxuh kullimkien u meta rritorna ammetta li kien ha lil habibtu l-Isptar wara li zewgha kien sawwatha u ikkagjonalha ksur. Il-konvenuta ddikjarat li anke f’dawn ic-cirkostanzi hi pprovat issalva z-zwieg, in fatti hu ried jitlaq mid-dar u hi insistiet mieghu li jibqa’ billi postu kien fid-dar mal-familja. Baqghet issajjarlu u tnadafflu u tohodlu l-ikel il-garage fejn kien jahdem, pero’ kkonfrontat minnha x’kien ser jaghael, kienx ser jaghzel lill-familja jew il-habiba, l-attur ghazel li jkompli jiffrekwenta il-Casinos mal-habiba u jaqsam maghha serati ta’ sfogg u divertiment.

“Ikkunsidrat;

"**HTIJA GHAT-TKISSIR TAZ-ZWIEG.**

"In tema legali ssir referenza ghall-kawza fl-ismijiet "**Caterina Agius vs Benedict Agius**" deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-13 ta' Gunju 1967 gie enuncjat li l-Ligi tqieghed bhala motiv illi jiggustifikaw l-azzjoni ta' separazzjoni personali, l-episodji saljenti tal-hajja konjugali, u mhux incidenti minuri.

"Fil-kawza fl-ismijiet "**Elisa Thompson vs Edward Thompson**" deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fit-12 ta' Mejju 1925 gie stabbilit illi sabiex tigi promossa b'success l-azzjoni tas-separazzjoni personali m'hemmx htiega illi jigu ppruvati l-eccessi, sevizzi, minacci u ingurji gravi b'mod kumulattiv, izda jkun sufficjenti illi tigi pprovata raguni wahda sabiex jigi stabbilit illi l-hajja matrimonjali tkun giet reza impossibbli da parti ta' xi wahda mill-partijiet.

"Fil-kawza fl-ismijiet " **Rosina Micallef vs Angelo Micallef**" deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Civili fis-27 ta' Gunju 1964 ntqal:

> " L-adulterju jista' jigi ppruvat pemezz ta' indagni u presunzjonijiet, purche' dawn jkunu gravi, precizi u konkordanti, b'mod li ma jhallux ebda dubbju f'min ghandu jiggudika.
>
> Huwa sufficjenti li tirrizulta wahda biss mill-kawzali elenkati mill-ligi sabiex jinghata lok ghas-separazzjoni personali."

"Fil-kawza fl-ismijiet " **Josephine Edwards vs Avv Dottor Joseph H Xuereb noe**" deciza mill-PrimAwla tal-Qorti Civili fit-22 ta' Frar 1961 ntqal:

> " Darba ppruvat l-adulterju tal-konjugi konvenut, il-Qorti m'ghandhiex bzonn tidhol f'motivi ohra ta' separazzjoni dedotti fic-citazzjoni."
>
> "Ghall-prova tal-adulterju ma hemmx bzonn ta' testimonjanza'de visu' jew il-flagranza, imma bizzejjed il-konkors ta' cirkostanzi precizi, gravi u univoci, illi jwasslu lill-giudikant ghall-konvinciment tal-fatt."

"Ikkunsidrat;

"Ezaminati l-provi kollha migjuba l-Qorti hi tal-ferma fehma illi z-zwieg tfarrak irrimedjabbilment minhabba r-relazzjoni adultera li l-attur beda ma' Josianne Gatt, relazzjoni li ghadha fis-sehh sallum. Mill-kumpless tax-xhieda prodotta il-Qorti tikkonkludi illi l-attur ikkommetta adulterju meta kien ghadu qed jirrisjedi gewwa d-dar matrimonjali. Ghalkemm l-attur jghid li z-zwieg tal-partijiet kien ilu s-snin ghaddej minn diffikultajiet, tali diffikultajiet ma kienux jintitolaw lill-attur illi jikkommetti adulterju waqt li ghadu qed jirrisjedi ma' martu u uliedu fid-dar matrimonjali.

"Ix-xhieda tal-attur fir-rigward tar-relazzjoni adultera tieghu hija skarsa filwaqt li l-konvenuta rikonvenzjonanti resqet diversi xhieda sabiex tipprova illi l-adulterju tal-attur kien il-kagun principali ghat-tkissir taz-zwieg tal-partijiet. Il-provi imressqa mill-konvenuta juru illi r-relazzjoni adultera kienet ilha ghaddejja ghal diversi snin, ferm qabel ma tali relazzjoni giet a konoxxenza tal-konvenuta b'mod inaspettat. Mir-rapporti tal-investigaturi inkarigati mill-konvenuta rikonvenzjonanti gie ppruvat minghajr ebda ombra ta' dubju illi l-attur kellu relazzjoni adultera meta kien ghadu qed jirrisjedi ma' martu u uliedu fid-dar matrimonjali.

"Jirrizulta illi minn meta l-attur beda r-relazzjoni adultera tieghu ir-relazzjoni tieghu minn ma' martu beda jitbieghed minn ma' martu tant illi l-partijiet, ghalkemm kienu qed jghixu taht l-istess saqaf, ma kienux qed jghixu ta' mara u ragel mizzewga lil xulxin. Mix-xhieda ta' ulied il-partijiet jirrizulta illi wara li l-konvenuta rikonvenzjonanti saret taf bir-relazzjoni ta' zewgha ma' mara ohra waqghet f'dipressjoni u bdiet tmur lura anke fizikament. Filwaqt li l-konvenuta kienet lesta li tahfer lill-attur sabiex jigi salvat iz-zwieg tal-partijiet, l-attur wera bic-car illi ma kienx dispost li jirrikoncilja ma' martu izda kien deciz li jkompli bir-relazzjoni tieghu ma' mara ohra bil-konsegwenza li z-zwieg tal-partijiet ma kienx aktar rekuperabbli.

"Ghalhekk il-Qorti qed tiddeciedi illi ghat-tkissir taz-zwieg tal-partijiet jahti unikament l-attur minhabba l-adulterju minnu kommess.

"**DAR MATRIMONJALI**.

"Jirrizulta mill-kuntratt ippubblikat min-Nutar Angelo Vella fit-2 ta' Awissu 1979 illi d-dar matrimonjali hija proprjeta' esklussiva tal-attur rikonvenzjonat in kwantu inxtrat minnu wahdu qabel iz-zwieg. (ara Dok DP3 ezebit mill-attur). Jirrizulta wkoll illi ghalkemm id-dar inxtrat f'isem l-attur wahdu, sew l-attur kif ukoll il-konvenuta ikkontribwew sabiex tali fond inxtara u thallas.

"**Artikolu 55Atal-Kap. 16** jipprovdi illi:-

> "(1) Meta tagħti s-sentenza tal-firda, il-qorti għandha, fuq it-talba ta' xi waħda mill-partijiet, tordna, skont iċ-ċirkostanzi:
>
> "(a) li xi parti minnhom għandha toqgħod fid-dar taż-żwieġ, ad esklużjoni tal-parti l-oħra, u għal dak il- perjodu u taħt dawk il-kondizzjonijiet li l-qorti jidhrilha xierqa; jew
>
> "(b) li d-dar taż-żwieġ għandha tinbiegħ, fejn tkun sodisfatta illi ż-żewġ partijiet u uliedhom ser ikollhom akkomodazzjoni oħra xierqa, u li r-rikavat tal-bejgħ għandu jiġi assenjat lill-partijiet kif il-qorti jidhrilha xieraq; jew

"(ċ) fejn id-dar taż-żwieġ tkun tappartjeni liż-żewġ partijiet, li tassenja d-dar taż-żwieġ lil xi parti minnhom, liema parti jkollha tikkumpensa lill-parti l-oħra għat-telf finanzjarju soffert:

"Iżda f'kull każ, il-qorti għandha tqis dan li ġej:

"(a) l-aħjar interess tal-ulied minuri, inkluż l-impatt li jista' jkun hemm fuq l-ulied minuri jekk tilqa' talba magħmula skont dan l-artikolu;

"(b) il-ġid tal-partijiet u tal-ulied; u

"(ċ) jekk il-partijiet għandhomx, jew jekk bil-mezzi u l-ħiliet tagħhom jistax ikollhom, post ieħor fejn jgħixu.

"(2) Il-qorti tista', fuq talba ta' waħda mill-partijiet, tibdel deċiżjoni meħuda minnha skont l-artikolu (1)(a), fejn ikun hemm tibdil sostanzjali fiċ-ċirkostanzi.

"(3) Id-disposizzjonijiet tal-artikolu 3A(2) ma japplikax fir-rigward ta' miżżewġin li jkunu legalment separati, sakemm il-kuntrarju ma jkunx ġie miftiehem mill-miżżewġin jew ordnat mill-qorti li għandha l-ġurisdizzjoni li tagħti s-separazzjoni personali; udak il-ftehim jew ordni ma jkollux seħħ kontra terzi ħlief mill-waqt li dak il-ftehim jew ordni jkun ġie mniżżel fir-Reġistru Pubbliku."

"Ikkunsidrat;

"Stabbilit illi l-attur rikonvenzjonat huwa unikament hati ghat-tkissir taz-zwieg tal-partijiet minhabba adulterju, l-Qorti qed tikkonsidra illi l-konvenuta rikonvenzjonanti ghandha tinghata d-dritt li tibqa' tirrisjedi fid-dar matrimonjali kif anke gie rakkomandat mill-abbli Perit Legali. Jehtieg pero' jigi ezaminat jekk tali dritt ta' abitazzjoni esklussiva ghandux jinghata vita durante jew inkella ghal perijodu determinat.

"Fil-kawza fl-ismijiet "**Giovanna sive Jane Bianco vs Carmelo Bianco**" deciza mill-Qorti tal-Appell fil-25 ta' Ottubru 2013 gie trattat l-Artikolu 55A tal-Kap. 16 li fuqu l-konvenuta rikonvenzjonanti qed isejjes it-talba taghha sabiex tinghata d-dritt li tibqa' tirrisjedi fid-dar matrimonjali vita durante. Fil-kawza appena citata l-kaz kien jitratta proprjeta' appartenenti l-komunjoni tal-akkwisti. Intqal hekk fir-rigward:-

"L-Artikolu 55A m'ghandux jigi applikat b'mod li jservi sabiex parti tibqa' privata ndefinittivament minn dak li jispetta lilha skont il-ligi, partikolarment fil-kaz inkwistjoni meta d-dar u l-garaxx huma l-unici assi ta' sustanza li ghandhom il-partijiet. Inoltre, it-tifla m'ghadhiex minorenni, u ghalhekk mhux il-kaz ta' minuri li ser issofri pregudizzju bil-bdil tar-residenza. Min-naha l-ohra pero`, f'kazijiet bhal dak in dizamina fejn il-htija tal-firda tkun tirrisjedi unikament fuq parti wahda, hemm lok ghall-applikazzjoni tal-Artikolu 55A b'mod ristrett ghal dak li

hu t-tul ta' perjodu li fih il-parti tkun tista' tabita ad eskluzjoni tal-parti l-ohra. F'dan il-kaz, l-ewwel Qorti, wara li hadet in konsiderazzjoni l-htija unika tal-konvenut ghal firda, ppreffiggiet terminu massimu ta' sentejn. Din il-Qorti thoss li jkun gust li dan il-perjodu jizdied ghal erba' (4) snin, fis-sens li l-attrici u bint il-partijiet ikollhom dritt li jabitaw fil-fond konjugali, inkluz l-uzu tal-garaxx, ad eskluzjoni tal-konvenut ghall-perjodu ta' massimu ta' erba' snin, wara liema perjodu l-fond jinbiegh bl-ghamara li hemm fih u r-rikavat jigi maqsum ugwalment bejn il-partijiet."

"Hija l-fehma konsiderata ta' din il-Qorti illi tenut kont li l-konvenuta m'ghandiex residenza alternativa u lanqas il-fondi necessarji sabiex takwista fond residenzjali alternattiv, filwaqt li l-attur rikonvenzjonant ghandu l-pensjoni tal-irtir mill-korp tal-pulizija u dhul mill-hidma lavorattiva tieghu bhala sprayer, ikun gust illi l-konvenuta rikonvenzjonanti tinghata d-dritt ta' abitazzjoni tad-dar matrimonjali ghal zmien hames (5) snin millum.

"**MANTENIMENT.**

"L-attur xhed illi l-konvenuta tahdem mal-kumpanija Gasan. Dan ma jirrizultax li gie kontestat mill-konvenuta. Fic-cirkostanzi u fuq bazi ta' probabilita' il-Qorti qed tikkonsidra illi l-konvenuta ghandha dhul adegwat ghall-ghixien taghha mill-hidma lavorativa taghha. Il-kundanna ta' hlas ta' manteniment ma hiex marbuta mal-htija ghat-tkissir taz-zwieg izda mac-cirkostanzi partikolari tal-kaz referibbli ghad-dhul rispettiv tal-partijiet u l-htigijiet taghhom.

"Kien jinkombi fuq il-konvenuta l-oneru li tressaq il-provi rigwardanti l-htigijiet u d-dhul rispettiv tal-partijiet gialadarba resqet talba ghall-manteniment,. F'dan ir-rigward il-provi huma skarsi ghall-ahhar u l-Qorti ma hiex f'posizzjoni illi serenament tasal ghall-konkluzzjoni illi l-konvenuta rikonvenzjonanti jehtigielha fil-prezent tigi mantnuta mill-attur.

"Pero' fic-cirkostanzi partikolari tal-kaz il-Qorti ser tirrizerva dan id-dritt lill-konvenuta fl-eventwalita' futura li tinqala htiega f'dan ir-rigward.

"**SANZJONIJIET KONTEMPLATI FL-ARTIKOLU 48 TAL-KAP. 16**.

"Tenut kont li l-attur rikonvenzjonat qed jinstab unikament responsabbli ghat-tkissir taz-zwieg minhabba adulterju, l-Qorti qed tikkommunia kontra tieghu is-sanzjonijiet u d-disposizzjonijiet kollha tal-Artikolu 48 tal-Kap. 16.

"**TERMINAZZJONI U LIKWIDAZZJONI TAL-KOMUNJONI TAL-AKKWISTI**.

“Irrizulta li d-dar matrimonjali hija proprjeta’ parafernali tar-ragel u ghalhekk mal-iskadenza tat-terminu ta’ hames snin dritt ta’ uzu da parti tal-mara, il-pussess ta’ tali fond ghandu jghaddi ghand l-attur.

“Matul iz-zwieg gew akkwistati tlett garaxxijiet permezz ta’ zewg kuntratti akkwistati wiehed in forza ta’ kuntratt ippubblikat min-Nutar Dr Angelo Vella fl-14 ta’ Awissu 1992 u tnejn in forza ta’ kuntratt ippubblikat min-Nutar Dr Marco Burlo’ fid-29 ta’ Jannar 1996. Il-Qorti qed tordna li dawn it-tlett garaxxijiet ghandhom jinbieghu taht l-awtorita’ tal-Qorti u r-rikavat jinqasam ugwalment bejn iz-zewg partijiet.

“Jirrizulta li matul iz-zwieg il-partijiet xtraw zewg vetturi it-tnejn tal-marka KIA. Il-Qorti tordna li vettura nru KIA-519 tigi assenjata lill-konvenuta filwaqt li l-vettura l-ohra tigi assenjata lill-attur.

“Kontijiet Bankarji. Fic-cirkostanzi l-Qorti qed tordna illi l-kontijiet bankarji f’isem l-attur wahdu ghandhom jigu assenjati lilu, il-kontijiet bankarji f’isem il-konvenuta wahedha ghandhom jigu assenjati lilha, u l-kontijiet bankarji f’isem iz-zewg partijiet ghandhom jinqasmu bejniethom f’sehem indaqs.

“Jirrizulta mix-xhieda tal-konvenuta mhux kontradetta illi l-attur gibed l-ammont komplessiv ta’ Euros 14, 477.64 mill-kontijiet li l-partijiet kellhom mal-Bank of Valletta. Ma inghatat l-ebda spjegazzjoni mill-attur x’uzu ghamel minn dan l-ammont. Tenut kont li dan l-ammont kien jappartjeni l-komunjoni tal-akkwisti, l-Qorti qed tordna lill-attur sabiex ihallas lill-konvenuta s-somma ta’ sebat elef, mitejn u erbghin ewro (Euros 7,240) bhala sehemha mill-imsemmija somma zbankata mill-attur.

“Irrizulta li l-attur kien ippreleva s-somma ta’ Euros 8,969.44 minn imvestiment mal-Middlesea imsejjah “Baby Bond”. Il-Qorti ghalhekk qed tordna lill-attur ihallas lill-konvenuta s-somma ta’ Euros 4,484.72 bhala sehemha mill-imsemmija somma.

“Trodna wkoll li l-investimenti f’isem il-partijiet individwalment jew flimkien li dwarhom xhedu rapprezentant ta’ Calamatta Cuschieri & Co. ghandhom jinqasmu b’mod ugwali bejn il-partijiet.

“**Beni Parafernali**.

“Il-konvenuta xhedet illi s-segwenti mobbli” gastri, rocking chair ta’ Vienna, sett tas-salott, kamra tas-sodda, kamra tal-ikel huma parafernali taghha. Xhedet minghajr ma giet kontradetta illi l-kama tal-banju fid-dar matrimonjali saret bi flusha meta kienet ghadha xebba kif ukoll il-pavimentar tad-dar kollha, li ukoll sar bi flusha meta kienet xebba, u d-dota. Xhedet illi wara s-separazzjoni ‘de facto’ xtrat bi flusha magna tal-hasil u forn. Ghahekk il-Qorti qed tordna illi l-oggett mobbli imsemmija ghandhom jigu assenjati lill-konvenuta.

Dwar il-flus minnha mahruga qabel iz-zwieg sabiex sar il-pavimentar kollu fid-dar matrimonjali kif ukoll il-kamra tal-banju fl-istess fond il-Qorti qed tillikwida arbitrio boni viri l-ammont li l-attur ghandu jhallas lill-konvenuta fis-somma ta' ghaxart elef ewro (Euros 10,000).

"**SPEJJEZ**.

"Tenut kont li l-attur rikonvenzjonat qed jinstab unikament hati ghat-tkissir taz-zwieg il-Qorti qed tikkundannah ghall-ispejjez tal-kawza.

"**DECIDE**.

"Ghal dawn il-motivi l-Qorti qed taqta u tiddeciedi l-kawza u l-kontro talba billi prevja li tilqa' u tichad l-eccezzjonijiet sollevati in kwantu kompatibbli mad-decizzjoni hawn riportata,

"1. Tilqa' parzjalment l-ewwel talba attrici u tilqa' l-ewwel talba rikonvenzjonali billi tippronunzja s-separazzjoni personali ta' bejn il-partijiet u tiddikjara illi ghat-tkissir taz-zwieg jahti unikament l-attur rikonvenzjonat minhabba adulterju.

"2. Tichad it-tieni talba attrici.

"3. Tilqa' it-tielet talba attrici u l-hames talba rikonvenzjonali bil-mod kif deciz supra taht l-intestatura "Terminazzjoni u Likwidazzjoni tal-Komunjoni tal-Akkwisti" u "Beni Parafernali".

"4. Tichad it-tieni u t-tielet talba rikonvenzjonali inkwantu la l-attrici u lanqas l-ulied ma jikwalifikaw ghall-manteniment b'dan illi qed jibqa' rizervat id-dritt lill-konvenuta rikonvenzjonanti illi fl-eventwalita' ta' bdil ta' cirkostanzi titlob ghall-manteniment kontra l-attur rikonvenzjonat.

"5. Tilqa' ir-raba' talba rikonvenzjonali u tapplika kontra l-attur rikonvenzjonant is-sanzjonijiet u d-disposizzjonijiet kollha tal-Artikolu 48 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

"6. Tilqa' in parte s-sitt talba rikonvenzjonali billi tiddikjara li l-konvenuta rikonvenzjonanti ghandha dritt tibqa' tabita fid-dar residenzjali, flimkien ma' ulied il-partijiet, ad eskluzzjoni tal-attur rikonvenzjonat, sa zmien hames snin millum.

"7. Tilqa' is-seba talba rikonvenzjonali bil-mod kif deciz supra.

"Bl-ispejjez kontra l-attur rikonvenzjonat".

Minn din is-sentenza appella allura l-attur fil-waqt li l-konvenuta mar-risposta taghha pprezentat ukoll appell incidentali.

Aggravji tal-Appellant

L-ewwel aggravju tal-appellant huwa li l-ewwel Qorti ma kellhiex bizzejjed provi biex tistabbilixxi l-adulterju tieghu kien il-kagun uniku tat-tkissir taz-zwieg izda li skont hu dan l-adulterju gie kommess wara li z-zwieg kien tkisser u kwindi huwa ma kellux ikun tenut responsabbli wahdu ghall-istess tkissir.

L-appellant infatti jsostni li kien wara li huwa telaq mid-dar definittivament li beda r-relazzjoni mal-imsemmija Josianne Gatt fil-waqt li l-appellata taghmel referenza ghat-telefonata li saret minn din l-istess persuna lill-appellant u li fi kliemha dakinhar l-appellant "inqabad" li kellu din ir-relazzjoni. F'dan il-kuntest wiehed irid ukoll jiftakar li kif qalet il-Qorti tal-Appell (sede inferjuri) fis-sentenza li tat fl-24 ta' Marzu 2004 fil-kawza **Xuereb et v. Gauci et** – "*Huwa pacifiku f`materja ta' konflitt ta' versjonijiet illi l-Qorti kellha tkun gwidata minn zewg principji fl-evalwazzjoni tal-provi quddiemha : 1) Li taghraf tislet minn dawn il-provi korroborazzjoni li tista' tikkonforta xi wahda miz-zewg verzjonijiet bhala li tkun aktar kredibbli u attendibbli minn ohra ; 2) Fin-nuqqas, li tigi applikata l-massima "actore non probante reus absolvitur*". Ara a propozitu sentenza fl-ismijiet **Fogg Insurance Agencies Limited noe v. Maryanne Theuma**, Appell, Sede Inferjuri, 22 ta' Novembru, 2001. Jinsab ravvisat ukoll fid-decizjoni fl-ismijiet **Farrugia v. Farrugia**, deciza

mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fl-24 ta' Novembru, 1966, li "*il-konflitt fil-provi huma haga li l-Qrati jridu minn dejjem ikunu lesti ghaliha. Il-Qorti ghandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg versjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilitá u specjalment dawk tal-konsistenza u verosimiljanza, ghandhiex teskludi lillohra, anke fuq il-bilanc tal-probabilitajiet, u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f'kawzi civili, huma generalment sufficjenti ghall-konvinciment tal-gudikant*". F'gudizzju civili infatti l-Qorti trid tiddeciedi appuntu fuq il-preponderanza tal-probabiltajiet (**Zammit v. Petroccochino**, Appell Kummercjali, 25 ta' Frar 1952); "*il-Qorti allura jehtieg li tara jekk verzjoni wahda teskludix lill-ohra fuq bilanc ta' probabiltajiet; b'hekk jigi evitat ir-riskju li l-Qorti taqa' fuq l-iskappatoja tad-dubbju u ssib refugju mir-regola 'in dubio pro reo'*" – **Enrico Camilleri v. Martin Borg**, (Appell Inferjuri, 17 ta' Marzu 2003).

Fil-kaz in ezami l-ewwel Qorti wara li gharblet il-provi waslet ghall-konkluzjoni li kien l-adulterju kommess mill-appellant li effettivemant kisser ghal kollox iz-zwieg bejn il-partijiet u li r-relazzjoni tieghu ma' din il-persuna kienet gia bdiet meta kien ghadu jghix fid-dar matrimonjali u din il-Qorti wara li ghamlet l-istess, waslet ghall-istess konkluzjoni.

Kif inghad fis-sentenza "**Rose Gauci v. Salvatore Gauci**" (P.A. tal-1 ta' Ottubru 2002 "*… l-artikolu 38 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta jghid illi "Kull parti mizzewga tista' titlob il-firda minhabba l-adulterju tal-parti l-*

*ohra". Illi kif tajjeb osservat din il-Qorti s-sentenza taghha tas-16 ta'April 1953 fil-kawza flismijiet "**Rita Spiteri v. Avukat Dr. Albert V. Grech et noe". (P.A. Kollez. XXXVII.II.693)** l-adulterju "hija bla dubju l-kawza l-izjed gravi li ghaliha l-ligi tawtorizza s-separazzjoni personali; izda, stante d-diffikulta' tal-prova, kif turi l-assenza ta' dispozizzjoni legislattiva li tillimita din il-prova, huwa ormai pacifiku fid-dottrina u fil-gurisprudenza li l-adulterju jista' jkun pruvat per mezz ta' indizzji u prezunzjonijiet, purche'dawn ikunu gravi, precizi u konkordanti, b'mod li ma jhallu ebda dubju f'min ghandu jiggudika*".(**Rosina Micallef v. Angelo Micallef** P.A. - 27 ta' Gunju 1964).

Oltre dan, il-Qorti terga' tfakkar kif ghamlet diversi drabi li fejn jidhol apprezzament tal-provi kif qalet din il-Qorti stess fil-kawza fl-ismijiet **Phyliss Ebejer v. Joseph Aquilina** (10 ta' Jannar 1995 "*il-Qorti tal-Appell tiddisturba biss id-diskrezzjoni ezercitata mill-ewwel Qorti f'kazijiet eccezzjonali meta si tratta ta' valutazzjoni ta' fatti*". Imbaghad fil-kawza fl-ismijiet **Joseph Cini v. George Wells** (15 ta' Novembru 2004) l-istess Qorti qalet li "*Huwa principju bazilari segwit minn din il-Qorti ta' revizjoni li fejn si tratta ta' apprezzament u evalwazzjoni ta' provi ta' fatt din il-Qorti qatt ma tiddisturba leggerment apprezzament tal-provi li jkun sar mill-ewwel Qorti sakemm ma jkunx hemm ragunijiet gravi u serji bizzejjed li jissugerixxu mod iehor".* Dan l-insenjament huwa segwit f'diversi sentenzi ohra bhal **Emanuel Cardona v. Dr**

Graham Busuttil, Appell, 10 ta' Jannar 1995 u **Paul Formosa v. Salvu Debono**, Appell 5 ta' Ottubru 2001).

Fic-cirkostanzi tal-kaz, din il-Qorti hi tal-fehma li l-ewwel Qorti ma setghetx tasal ghal konkluzjoni ohra hlief li l-appellant kien diga kkometta l-adulterju mal-persuna msemmija fis-sentenza appellata ghal numru ta' snin qabel l-incident li fih saret it-telefonata lilu fis-6 ta' Jannar 2002.

It-tieni aggravju jirrigwardja d-decizjoni tal-ewwel Qorti li tassenja lill-appellata id-dritt li tghix fid-dar matrimonjali ghal hames snin. L-appellant jargumenta li peress li d-dar hija proprjetá parafernali tieghu ma huwiex gust li l-appellata jkollha din l-opportunitá sia pure ghal perjodu limitat. Ghalhekk l-appellant qed jitlob it-thassir ta' din il-parti tas-sentenza. Huwa jghid ukoll li s-sentenza citata mill-ewwel Qorti (**Bianco utrimque**) ma tistax titqabbel ma' din il-vertenza ghaliex f'dak il-kaz id-dar in kwisjtoni kienet formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti.

Fis-sentenza taghha fl-ismijeit **Borg v. Borg** (23 ta' April 2000) il-Prim'Awla tal-Qorti Civili qalet li "*F'talbiet simili f'kawzi ohra kif irriteniet din il-Qorti l-interess li jrid jigi salvagwardjat huwa mhux biss dak tal-minuri, minkejja illi l-interess tat-tali jibqa' dejjem suprem, izda wkoll tal-partijiet kollha nvoluti, partikolarment ta' dik il-parti illi tkun sejra tkun tigi*

*zgumbrata mid-dar konjugali u b'daqstant tkun sejra ssib ruhha minghajr saqaf fuq rasha ("***Grech v. Grech" - l-1 ta' Frar, 1999***): "Fil-kaz ta' dan il-provvediment, nonostante l-interess tal-minuri, hemm ukoll l-interess tal-partijiet partikolarment ta' dik il-parti li tkun sejra tigi ordnata tallontana ruhha mid-dar matrimonjali*".

Fil-kaz in ezami, it-tfal tal-kontendenti huma issa maggorenni u allura ma humiex parti fil-kawza. Kwindi l-Qorti ddecidiet li tassenja d-dritt ta' abitazzjoni lill-appellata minhabba li hija ma ghandhiex f'dan l-istadju, il-mezzi biex takkwista proprjetá fejn tmur tghix. Huwa evidenti li f'dan l-aspett il-Qorti ghandha certa diskrezzjoni li tintuza skont ic-cirkostanzi tal-kaz u f'din il-kawza jidher li l-Qorti tal-Familja ezercitat din id-diskrezzjoni b'mod ragonevoli biex taghti cans lill-appellata tirregola l-affarijiet taghha sakemm tkun f'qaghda li ssib akkomodazzjoni alternattiva tenut kont tal-fatt li kien l-appellant il-kawza principali ghat-tkissir taz-zwieg. Ghalhekk din il-Qorti taqbel ukoll ma' din il-parti tas-sentenza appellata.

It-tielet aggravju jirigwardja l-parti tas-sentenza li ordnat il-bejgh tal-garaxxijiet formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti fejn l-appellant jilmenta dwar wiehed mill-garaxxijiet ossija dak akkwistat permezz tal-kuntratt in atti Nutar Angelo Vella fl-14 ta' Awwissu 1992 (fol 250) . L-appellant isostni li huwa hu proprjetarju ta' tlett kwarti minn dan il-garaxx

peress li akkwista nofsu permezz tal-kuntratt imsemmi u wiret in-nofs l-iehor minghand missieru. Dan l-aggravju huwa gustifikat u kwindi r-rikavat mill-bejgh ta' dan il-garaxx illi qieghed fi Triq il-Parrocca kantuniera ma' Triq l-Oratorju n-Naxxar ghandu jinqasam billi l-appellant jiehu tlett kwrti u l-appellata kwart. Kwantu ghall-kontijiet bankarji pero`, kif sewwa rrispondiet l-appellata, ladarba l-appellant kien ikkommetta l-adulterju fis-sena 2002 huwa ma ghandux igawdi minn dawk il-kontijiet illi l-appellata kompliet taghmel wara dik is-sena.

Finalment l-appellant jilmenta mill-ammont ta' 10,000 euros li l-ewwel Qorti kkundannatu jhallas bhala kumpens lill-appellata ghal benefikati li ghamlet fid-dar matrimonjali. Huwa jghid li l-appellata ma ressqet ebda prova fir-rigward hlief li qalet dan fix-xhieda taghha. Indubbjament huwa minnu li li kif jghid Artikolu 562 tal-Kodici tal-Procedura min jallega jrid jipprova –"*Onus probandi incumbit qui dicit non ei qui negata'* u kif gie ripetut diversi drabi f'diversi sentenzi (ara per ezempju **Dr H Lenicker v. J Camilleri**, Prim'Awla 31 ta' Mejju 1972 u **Peter Paul Aquilina v. Paul Vella**, Appell Inferjuri, 2 ta' Mejju 1995). Madankollu l-istess appellant jirrikonoxxi li x-xoghol tal-pavimentar fid-dar kollha u l-kamra tal-banju saru matul iz-zwieg u b'fondi mill-komunjoni tal-akkwisti u kif intqal fil-kawza fl-ismijiet **Margaret Camilleri et v. Cargo Handling Co Limited** deciza mill-Prim'Awla fit-13 ta' Ottubru 2004:

> "*Ma jistax ikun dubitat illi hu rikonoxxut lill-gudikant anke fis-sistema tal-ligi taghna l-poter diskrezzjonali li jillikwida t-telf u l-qligh bl-adoperu tal-kriterju sussidjarju tal-valutazzjoni ekwitattiva. Ara a propozitu decizjoni* ***a Vol. XXXV P III p 615*** *fejn gie proprju rikonoxxut, fuq listregwa ta' dak espress mill-Qorti Taljana ta' Kassazzjoni, illi "vi hanno casi in cui, non potendosi avere mezzi istruttori, e` rimesso al magistrato il valutare 'ex aequo et bono' secondo i dettami della sua ragione e coscienza, l' ammontare del danno al risarcimento del quale taluno fu condannato*".

Fic-cirkostanzi din il-Qorti hija tal-fehma li ma ghandhiex tiddisturba l-operat tal-ewwel Qorti fil-likwidazzjoni tal-ammont dovut lill-appellata.

Appell Incidentali

L-ewwel aggravju tal-appellanti incidentali jirrigwardja d-dritt tal-abitazzjoni fid-dar matrimonjali fejn qed titlob li dan id-dritt jinghata lilha "vita durante". Hija tghid li anke wara t-trapass ta' hames snin mhux se tkun f'kondizzjoni li ssib akkomodazzjoni alternattiva.

Din il-Qorti thoss li din it-talba hija eccessiva. L-appellanti incidentali ghandha impjieg u se tircievi wkoll rikavat mill-bejgh tal-garaxxijiet imsemmija aktar qabel. Tkun kwindi punizzjoni eccessiva ghall-appellant principali li jigi privat ghal kollox u ghal dejjem minn dik li fuq kollox hija proprjetá parafernali tieghu u ghalhekk dan l-aggravju huwa michud.

Fit-tieni aggravju l-appellanti incidentali qed titlob li tinghata kumpens ossia tigi rifuza sehemha mill-komunjoni ghal xoghol li sar fid-dar matrimonjali. Dan pero` gie effettivament deciz mill-ewwel Qorti u mhux car jekk hawnhekk hijiex qed titlob li dan l-ammont jizdied. Jekk huwa hekk, ghar-ragunijiet gia msemmija din il-Qorti ma hijex tal-fehma li ghandha tiddisturba l-mod kif l-ewwel Qorti waslet ghas-somma fuq imsemmija ta' 10,000 euros u kwindi anke dan l-aggravju huwa respint. L-appellanti incidentali talbet ukoll li tigi *rifuza* nofs is-somma li l-appellant ghandu jaghti lill-missieru. Il-Qorti tara li din it-talba hijia infondata fid-dritt ghaliex jekk l-appellant ghadu ma hallasx din is-somma huwa naturali li ghandha tithallas mill-partijiet f'sehem indaqs ghaliex hija dejn tal-komunjoni fil-waqt li jekk is-somma fil-fatt thallset u thallset minn flus tal-komunjoni, il-hlas sar kif kellu jsir.

L-ahhar aggravju jirrigwardja l-hlas ta' manteniment ghall-ulied il-partijiet ghal perjodu minn Lulju 2003 sa meta kull wiehed sar maggorenni. Sfortunatament fil-process ma jezistux provi konkreti ta' kemm ghandu jkun dan l-ammont u meta ezatt ulied il-partijiet lahqu l-maggior etá. Il-Qorti lanqas tista' taccetta l-allegazzjoni kontenuta fl-appell incidentali fejn l-appellanti incidentali tghid li t-tifel Elton baqa' jsegwi kors terzjarju. Fuq dan l-aspett anke l-perit legali kkummentat f'dan is-sens u cioè fuq in-nuqqas ta' provi li gew prodotti mill-appellanti incidentali fuq kemm kien il-qliegh tal-appellant. Kwindi l-aggravju relattiv huwa respint.

Decide

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tiddisponi mill-appell u mill-appell incindentali billi tichadhom salv dak li se jinghad u ghalhekk tikkonferma s-sentenza appellata kompriz il-kap tal-ispejjez; izda tbiddel biss dik il-parti fejn tirrigwardja l-bejgh tal-garaxx Parish Street kantuniera ma' Oratory Street in-Naxxar fejn ir-rikavat ghandu jinqasam tlett kwarti ghall-attur appellanti u kwart ghall-appellata. L-ispejjez tal-appelli jithallsu mill-parti appellant rispettiva.

Silvio Camilleri Prim Imhallef	Tonio Mallia Imhallef	Joseph Azzopardi Imhallef

Deputat Registratur
Mb/rm